7/11651, 11652
7/11653, 11654

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.09.00.00 23

24.01.06 2035

Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 04/01//2006 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-17705 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazınız eki listede yer alan Iğdır Milletvekili Sn. Yücel ARTANTAŞ tarafından verilen 7/11651 ve 7/11652 sayılı, Bursa Milletvekili Sn. Kemal DEMİREL tarafından verilen 7/11653 sayılı ve Tokat Milletvekili Sn. Orhan Ziya DİREN tarafından verilen 7/11654 sayılı soru önergelerine ilişkin cevaplar ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

EKLER:
1- Cevap Yazıları (8 sayfa yazı-10 sayfa tablo)

DTM Hukuk Müşavirliği
Müşaviri
İnönü Bulvarı No: 36 Emek 06100 ANKARA
Telefon: (0312) 212 59 01 Faks: (312) 212 34 16
e-posta: hukuk@dtm.gov.tr Elektronik ağ: www.dtm.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Hülya AKSAKALLI Hukuk

7/11652

Iğdır Milletvekili Sn. Yücel ARTANTAŞ tarafından verilen 7/11652 sayılı soru önergesi:

1- 4059 sayılı "Hazine Müsteşarlığı İle Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun"un 6'ncı maddesinin (c) bendi uyarınca, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı kuruluşlarından olan İhracatçı Birliklerinin teşkilatlanma, işleyişleri, gelirleri, gelirlerinin kullanım esasları, iştigal sahaları, denetimleri, organları ve üyeliğe ilişkin esasları ile üyelerinin hak ve yükümlülüklerini gösteren statülerinin Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu maddenin amir hükmü çerçevesinde, 05/07/1993 tarihli ve 93/4614 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "İhracatçı Birliklerinin Kuruluşu, İşleyişi, İştigal Sahaları, Organları, Üyelerinin Hak ve Yükümlülüklerine Dair Karar" yürürlüğe konulmuştur. Ayrıca, İhracatçı Birliklerinin yine kuruluş ve işleyişine ilişkin "İhracatçı Birlikleri Yönetmeliği" de 14/08/1993 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İhracatçı Birliklerinin hukuki dayanağını yukarıda belirtildiği gibi 4059 sayılı Kanunun 6'ncı maddesinin (c) bendi, 93/4614 sayılı Karar ve İhracatçı Birlikleri Yönetmeliği oluşturmaktadır.

2- Mer'i "İhracatçı Birliklerinin Kuruluşu, İşleyişi, İştigal Sahaları, Organları, Üyelerinin Hak ve Yükümlülüklerine Dair Karar"ın ilgili hükmüne istinaden ihracatçıları teşkilatlandırmak suretiyle ihracatı artırmak, ihracatçıların mesleki faaliyetlerini ve ilişkilerini tanzim etmek ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın vereceği görevleri ifa etmek üzere sektörel bazda kurulan ve özel bütçelere sahip olan İhracatçı Birliklerinin gelirleri, söz konusu Kararın Hesap Yılı ve Birliğin Gelirleri başlıklı 40'ıncı maddesinde belirtilmiştir.

Buna göre, İhracatçı Birliklerinin gelirleri giriş aidatı, yıllık aidat, nisbi aidat, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerden oluşmaktadır. Karar'da gelirlerin tahsili ve birlikler arasında ortak fon oluşturulması ile bunların harcama esas ve usullerinin yönetmelikle düzenleneceği hususu belirtilmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Karar'a istinaden 14/08/1993 tarihli ve 21668 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracatçı Birlikleri Yönetmeliği'nin 27'nci maddesinde; Birliklerarası Ortak Fon'un, Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) ile İcra Komitesi'nin çalışmalarını finanse etmek, mevcut ve kurulacak Birlikleri desteklemek; Birliklerarası hizmet standardını sağlamak; hizmeti geliştirmek; ortak hizmet verecek taşınmaz mal almak, yaptırmak veya kiralamak ve bunların giderlerini karşılamak; ihracata dönük faaliyetlerde ortak hizmet verecek büro, vakıf, şirket, tesis ve işletmeler kurmak, kurulmuş olanlara iştirak etmek; Birlikler ile Müsteşarlık arasındaki bilgi akımı ve haberleşmeyi kolaylaştırıcı tedbirleri almak; ortak yayın, araştırma, tanıtma ve eğitim faaliyetlerinde bulunmak; ihraç ürünlerimizin yurt dışında en iyi şekilde pazarlanması ve tanıtılmasını teminen yürütülecek faaliyetlere ilişkin projelerin gerçekleştirilmesine yardımcı olmak, Birliklerce yurt dışında düzenlenecek ihtisas fuarlarına maddi destek sağlamak, uluslararası kuruluşlara üye olan Birliklerin üyelik aidatlarını karşılamak gibi amaçların gerçekleştirilebilmesini ve bu amaçların gerçekleştirilmesine yönelik tasarruflar dolayısıyla gerekebilecek hizmet ve idari giderler yanında, temsil ve ağırlama giderlerinin karşılanabilmesini teminen oluşturulduğu hükmü yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen amaçlardan da anlaşılacağı üzere, söz konusu Kararın 40'ncı maddesi çerçevesinde, İhracatçı Birliklerince tamamen ihracatçıdan yapılan kesintilerden müteşekkil gelirlerin, yine ilgili mevzuatta belirtilen şekilde yıl sonu gelir fazlasının bir bölümünün

aktarılması suretiyle Birliklerarasında oluşturulan söz konusu Fon, ülkemiz ihracatı, tanıtımı ve ihracatçımız için harcanmaktadır. Zira, İhracatçı Birliklerinin gelirlerinin, bu Birliklerce tamamen ihracatçıdan yapılan kesintilerden oluşması nedeniyle, İhracatçı Birliklerine 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu" eki cetvellerde de yer verilmemiş ve bu Birlikler anılan Kanun kapsamı dışında bırakılmış olup, söz konusu fon, tüm birliklerin gelir fazlalarından oluşan ve İhracatçı Birliklerinin belirtilen amaçları için kullanılan özel bir hesap niteliğindedir.

Söz konusu Fonun denetimi; lüzum görülmesi halinde Dış Ticaret Müsteşarlığı denetim birimleri tarafından yapılmaktadır.

3- İhracatçı Birliği Genel Sekreterliği, bir Genel Sekreter ve üçten fazla olmamak üzere yeteri kadar Genel Sekreter Yardımcısı ile Birlik personelinden oluşmaktadır.

Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcıları, Başkanlar Kurulu olan Genel Sekreterliklerde Başkanlar Kurulunun; Başkanlar Kurulu bulunmayan genel sekreterliklerde ise genel sekreterlik bünyesindeki birliklerin yönetim kurullarının oy çokluğu ile alacakları karara istinaden yapacakları teklif üzerine Dış Ticaret Müsteşarı tarafından atanmaktadır.

Genel Sekreter ve Genel Sekreter Yardımcısı unvanları dışındaki personel atamaları ise mer'i "İhracatçı Birlikleri Personel Yönergesi" çerçevesinde yapılmaktadır.

Söz konusu Yönerge uyarınca, Genel Sekreterliklere personel olarak atanabilmek için;

a) Türk Vatandaşı olmak,
b) Askerlikle ilişkisi bulunmamak,
c) 18 yaşını bitirmiş olmak,
d) Her bir unvan için 7'nci maddede belirtilen eğitim ve diğer şartları yerine getirmek,
e) Kamu haklarından mahrum bulunmamak,
f) Taksirli suçlar ve aşağıda sayılan suçlar dışında tecil edilmiş hükümler hariç olmak üzere, ağır hapis veya 6 aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsalar bile Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya istimal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak,
g) Görevini devamlı yapmasına engel her hangi bir özürü bulunmamak,
h) İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerinden daha önce işine cezaen son verilmek suretiyle çıkarılmış olmamak,

şartlarını haiz olmak gerekmektedir.

Genel Sekreterlikte görevlendirilecek Raportör Yardımcısı, Bilgisayar Programcısı, Bilgisayar İşletmeni, İdari Memur ve Hizmetliler, yine söz konusu Yönerge kapsamında, yılda iki defadan fazla olmamak üzere açılacak yarışma sınavı ile işe alınmaktadır. Anılan sınavlarda, 18/03/2002 tarihli ve 2002/3975 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik hükümlerine göre Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yapılan eleme sınavından Müsteşarlık tarafından tespit edilen asgari puanı almış olmak (gerek bilim, gerek dil sınavlarından) gerekmektedir.

7/11652

Bu itibarla, Birlik personelinin atamalarında aranılan genel ve özel şartlarda, kamu personelinin atanmasında aranılan şartlarla paralellik sağlanmıştır.

4- Kasım 2002 tarihinden bugüne kadar, 130 adet Raportör Yardımcısı, 58 adet İdari Memur, 30 adet Hizmetli, 6 adet Bilgisayar İşletmeni, 5 adet Özel Hizmet Sözleşmeli, 2 adet Geçici Hizmet Sözleşmeli personel mer'i İhracatçı Birlikleri Personel Yönergesi ile mer'i İhracatçı Birlikleri Personel Sınav Yönergesi hükümleri çerçevesinde Birliklerde göreve başlamıştır.

5- Kasım 2002 tarihinden bugüne kadar ataması yapılan genel sekreter sayısı 6, genel sekreter yardımcısı sayısı 3, denetçi sayısı ise 8'dir. Belirtilen unvanlara, 93/4614 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın ilgili hükümleri uyarınca bu unvanlar için aranılan şartları haiz kişiler atanmış olup bu anlamda atamalarda mevzuata aykırı herhangi bir durum mevzu bahis bulunmamaktadır. Yine ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde, bilinen yabancı dilin KPDS belgesi ile tevsiki gibi bir zorunluluk bulunmayıp, buna rağmen yapılan atamalarda yabancı dil bilgisine sahip olunmasında azami hassasiyet gösterilmiştir.

6- Uludağ İhracatçı Birlikleri'ne Genel Sekreter olarak atanmış olan kişi, yabancı dil bilmemesi nedeniyle değil, yurtdışı görevle ilgili mevzuat çerçevesinde aranılan (C) düzeyinde geçerli KPDS Belgesi olmaması nedeniyle yurtdışındaki görevinden dönmüş olup, İhracatçı Birlikleri mevzuatı çerçevesinde bilinen yabancı dilin KPDS belgesi ile tevsiki gibi bir zorunluluk bulunmadığından yabancı dil bilen bu kişi, İhracatçı Birlikleri Kararı'nın 27'nci maddesi çerçevesinde, Uludağ İhracatçı Birlikleri Başkanlar Kurulu'nun teklifi üzerine Müsteşarlık Onayı ile Genel Sekreterliğe atanmıştır. Dolayısıyla, bu atamada İhracatçı Birlikleri mevzuatına aykırı herhangi bir durum bulunmamaktadır.

7- Antalya İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği'ne atanan kişi de, 5 ve 6'ncı sorulara verilmiş olan cevaplarda da belirtildiği üzere, Kararın 27'nci maddesi çerçevesinde Antalya İhracatçı Birlikleri Başkanlar Kurulu'nun teklifi üzerine Müsteşarlık Onayı ile Genel Sekreterliğe atanmıştır.

8- Kasım 2002 tarihinden bugüne kadar ihraç ürünlerimizin tanıtımını teminen, tanıtım faaliyetleri ve bu amaca yönelik projelerin finansmanı amacıyla, İhracatçı Birlikleri bütçelerinden yaklaşık 2,5 milyon YTL harcama yapılmıştır. Söz konusu reklam ve tanıtım amacıyla seçilen medya kuruluşlarının seçimi, tamamen İhracatçı Birlikleri Yönetim Kurularınca yapılmakta ve söz konusu alımlar Birliklerce Birlik mevzuatı çerçevesinde sonuçlandırılmaktadır.

Ayrıca, potansiyel pazar niteliğindeki ülkelere yönelik ihracatımızda artış sağlanması ve ihraç ürünlerimizin tanıtımı amacıyla belirlenen hedef ülkelere Dış Ticaret Müsteşarlığı koordinasyonunda ve görevlendirilen İhracatçı Birliği organizatörlüğünde düzenlenen Ticaret Heyeti programlarına, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın görev konuları ile ilgili olarak yurtdışında düzenlenen toplantı, seminer, konferans, fuar v.b organizasyonlar ile Serbest Ticaret Anlaşması ve Karma Ekonomik Komisyon Toplantılarına katılan Heyette yer alan Heyet Başkanı Bakan ve/veya Dış Ticaret Müsteşarı ile Müsteşarlık personelinin ve medya mensuplarının gerektiğinde temsil, yol ve konaklama ve ağırlama giderleri söz konusu Yönetmeliğin 27'nci maddesi hükmü çerçevesinde Birliklerarası Ortak Fon'dan karşılanmaktadır.

9- 8'inci soruya verilmiş olan cevap, bu soru için de geçerli bulunmaktadır.

10- Özellikle son yıllarda Ülkemiz ihracatında meydana gelen artışlara paralel olarak, Ülkemize çok sayıda ticari ve alım heyetleri gelmekte ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından yürütülen Karma Ekonomik Komisyonu toplantıları yapılmaktadır.

Ülkemize gelen bu heyetlerin karşılanması, şehir içi ve dışı ulaşımları ile çeşitli meslek ve kamu kuruluşları ile doğrudan sektör temsilcileri ile üreticilerle temasın sağlanması gibi hususlarda İhracatçı Birliklerinin taşıtlarından yararlanılmakta olup, bu amaçla kullanılan araçlar Dış Ticaret Müsteşarlığı'nda her zaman hazır bulundurulmaktadır.

Ayrıca, İhracatçı Birlikleri ve TİM Ankara temsilciliği arasındaki evrak akışının hızlandırılması ile Dış Ticaret Müsteşarlığı'nda hizmetlerin aksatılmadan yürütülmesini teminen söz konusu taşıtlar Müsteşarlık yönetim birimlerince zaman zaman kullanılabilmektedir. Ancak, söz konusu taşıtlar, kişiye tahsis amaçlı olarak kullanılmamakta olup hizmet aracı olarak kullanılmaktadır.

Diğer taraftan, Birliklerarası ortak fon hesabından bu amaçla her hangi bir araç alımı söz konusu değildir.

11- Ülke ihracatının istikrarlı artışının sürdürülebilmesi ve bu amaçla, dış ticaretimizde yabancı ülkeler ile Ülkemiz arasında (teknik engeller, vs) yaşanabilecek sorunların ve kamu ve özel sektör kuruluşları ile Dış Ticaret Müsteşarlığı arasında sağlanması gereken eş güdümde yaşanan eksikliklerin ve ihracatçımızı ve ülkemiz ihracatını doğrudan ilgilendirecek diğer hususların doğrudan şahsıma kısa sürede intikal ettirilmesi ve bunların çözüme kavuşturulması, ayrıca gerek Müsteşarlık yöneticileri gerekse de İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterleri ile hızlı bir iletişim ağının kurulması için bu imkan İhracatçı Birlikleri tarafından Bakanlığıma ve Müsteşarlık üst düzey yöneticilerine GSM hattı ile ulaşılması sağlanmıştır.

Diğer taraftan, Birliklerarası ortak fon hesabından bu amaçla her hangi bir harcama söz konusu değildir.

12- Malumları olduğu üzere; 05/07/1993 tarihli ve 93/4614 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İhracatçı Birliklerinin Kuruluşu, İşleyişi, İştigal Sahaları, Organları, Üyelerinin hak ve Yükümlülüklerine Dair Karar' ın 30'uncu maddesi; "Birlik işlerini denetlemek amacıyla genel kurula iştirak hakkına sahip üyeler arasından iki yıl süre ile iki asil ve iki yedek denetçi seçilir. Denetim kurulunun görevi mevzuat ve genel kurul kararları çerçevesinde birliğin hesap, işlem ve faaliyetlerini devamlı ve düzenli bir şekilde denetleyip üç aylık raporlarla Müsteşarlığa bildirmek ve genel kurullar için denetim raporları hazırlamaktır. Genel sekreter ve yönetim kurulu, denetçilerin isteyecekleri her türlü bilgi ve belgeyi vermek ve denetçilerin görevlerini en iyi şekilde yapmalarını sağlayacak ortamı temin etmekle yükümlüdürler." hükmünü amirdir.

Bu doğrultuda, söz konusu Karar hükmü gereği, denetçi olarak seçilen ihracatçıların bizzat üye olduğu İhracatçı Birliğini denetleme imkanı sağlanmış olup, hazırladıkları denetim raporları yapılan Genel Kurullarda ibraz edilmektedir. Birliklerin Olağan Genel Kurullarının her yıl yapıldığı dikkate alınırsa, Birlik üyesi ihracatçıların yapılan harcama ve bütçeler konusunda her yıl bilgilendirildiği görülecektir. Bu bağlamda, İhracatçı Birliklerinin bütçeleri ve harcamalarının, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın denetim birimleri yanı sıra bizzat ihracatçılar tarafından da denetlenmesi imkanı bulunmaktadır.

Ayrıca, Müsteşarlık denetim organlarına ilave olarak, yine söz konusu Kararın 41'inci maddesi; "...Müsteşarlık gerektiğinde birliklere kamu görevlisi olmayan kişiler arasından denetçi atayabilir. ..." hükmü gereği atanan denetçiler tarafından da ihracatçı birlikleri her üç ayda bir denetlenerek, denetim sonuçlarını Dış Ticaret Müsteşarlığı'na sunmaktadırlar.

Bu durum çerçevesinde; İhracatçı Birlikleri gerek Müsteşarlık gerek ihracatçılar tarafından bizzat denetlenmektedir.

13- Malumları olduğu üzere; ihracatçıları teşkilatlandırmak suretiyle ihracatı artırmak, ihracatçıların mesleki faaliyetlerini ve ilişkilerini tanzim etmek, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın vereceği görevleri ifa etmek amacını taşıyan ihracatçı birlikleri, özel bütçelere sahip olup 05/07/1993 tarihli ve 93/4614 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İhracatçı Birliklerinin Kuruluşu, İşleyişi, İştigal Sahaları, Organları, Üyelerinin hak ve Yükümlülüklerine Dair Karar'ın 40'ıncı maddesinde ihracatçı birliklerin gelirleri sayılmıştır. Bu gelirlerden giriş, yıllık ve nisbi aidatın miktar ve oranları birlik genel kurulları tarafından, diğer gelirler ise genel sekreterlikler arası mutabakatla belirlenmektedir.

Diğer taraftan, ihracatımızın hızla değişen ve küreselleşen dünya ekonomisi ve buna bağlı olarak serbestleşen uluslararası ticaret neticesinde artan rekabet ortamında, ekonomik ve ticari gelişmeleri yakından takip etmek, uluslararası örgütlerin karar alma mekanizmalarında daha etkin bir rol oynamak, yeni fırsatları değerlendirme ve oluşan tehditleri ortadan kaldırmak için, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı kuruluşları arasında yer alan ve ihracatçı ile Müsteşarlık arasında bir köprü vazifesi gören ihracatçı birliklerinin faaliyetleri Ülke ekonomisi için hayati önem arz etmektedir.

Bu bağlamda; İhracatçı Birliklerince ihracat işlemleri üzerinden tahsil edilmekte olan nisbi aidat, yukarıda da belirtildiği üzere, Birlik Genel Kurullarınca, bir başka ifade ile ihracatçı üyelerin iradesi ile tayin ve tespit edilmekte olup bu çerçevede elde edilen nisbi aidat gelirleri bu Birliklerin mer'i İhracatçı Birlikleri Mevzuatı çerçevesinde ifa etmek zorunda olduğu görev ve faaliyetlerin finansmanında, başka bir ifade ile ihracatçının menfaatine olarak yine bu Birliklerce kullanılmaktadır. Kaldı ki, bu kabil tüm kuruluşların nisbi ya da maktu olarak üyelerinden, yine bu üyelerin iradeleri ile belirlenen nispetlerde aidat tahsil etmekte olduğu bilinmektedir.

Öte yandan, diğer sorulara verilen cevaplarda da ifade edildiği üzere, Dış Ticaret Müsteşarlığı denetim organları ve ihracatçı birlikleri denetim organınca ve Karar'ın 41'inci maddesi çerçevesinde atanan denetçiler tarafından ihracatçı birlikleri bütçe ve harcamalarına ilişkin denetimler yapılmakta olup denetimsiz bir harcama yapıldığına ilişkin söylemler doğruluktan uzaktır.